Utredning inom Tingsryd 4:80

Arkeologisk utredning steg 1 och steg 2 2026

L2026:6135, Tingsryd 4:80, Tingsås socken, Tingsryds kommun, Kronobergs län, Småland

Andreas Emilsson & Tove Wahlberg Traneskog

Arkeologisk rapport 2026:36

MUSEIARKEOLOGI SYDOST
– en del av Kalmar läns museum

KALMAR·LÄNS·MUSEUM

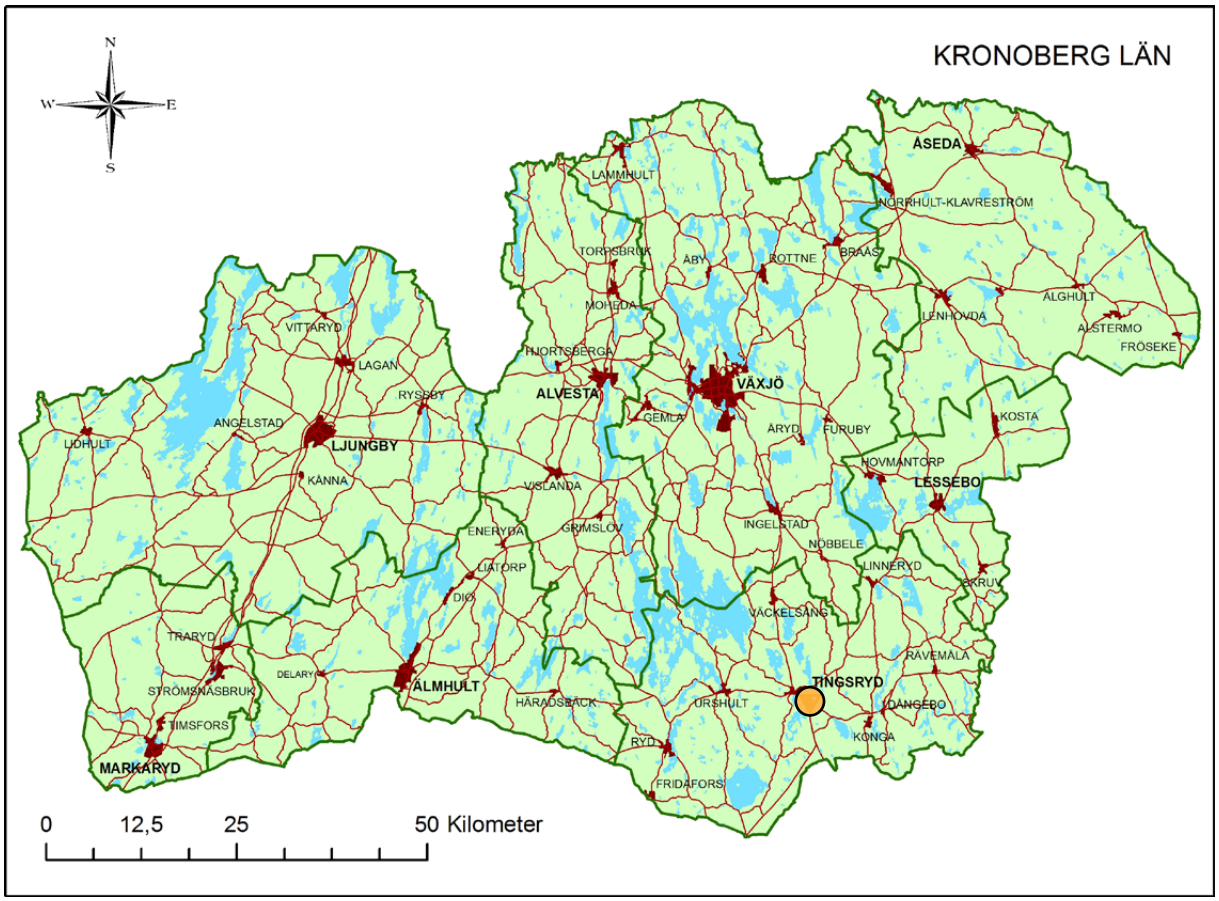
Utredning inom Tingsryd 4:80

Arkeologisk utredning steg 1 och steg 2 2026
L2026:6135, Tingsryd 4:80, Tingsås socken, Tingsryds kommun, Kronobergs län, Småland

Författare Andreas Emilsson & Tove Wahlberg Traneskog
Copyright Kalmar läns museum 2026
Redaktion Anna-Karin Karlsson, Stefan Siverud
Kartor Publicerade i enlighet med tillstånd 507-98-2848 från Lantmäteriverket
Förlag Kalmar läns museum
ISSN 1400-352X

Innehåll

Sammanfattning **7**
Inledning **8**
Topografi och fornlämningsmiljö **9**
Syfte **11**
Metod och genomförande **12**
Resultat **13**
Historiska kartor och källor 13
Fältinventering och rutgrävning 14
Tolkning och åtgärdsförslag **17**
Tekniska och administrativa uppgifter **19**
Bilagor **20**

Karta över Kronobergs län med platsen markerad.

Sammanfattning

Inför en planerad exploatering inom fastigheten Tingsryd 4:80, Tingsryds kommun, Kronobergs län, har Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum utfört en arkeologisk utredning steg 1 och steg 2. Exploatör är Tingsryds kommun.

Utredningen berörde ett ca 25,5 ha stort område och omfattade en kart- och arkivstudie, fältinventering samt en mindre rutgrävning.

Vid utredningen påträffades en kolbotten efter en resmila (L2026:6135), med en diameter på cirka 13 m. Denna provtogs för dendrokronologisk datering, men då årsringarna var för få gick det inte att få fram ett resultat. Tolkningen är att den kan kopplas till något av järnbruken i närområdet vilka var verksamma från sent 1600-tal till slutet av 1800-talet.

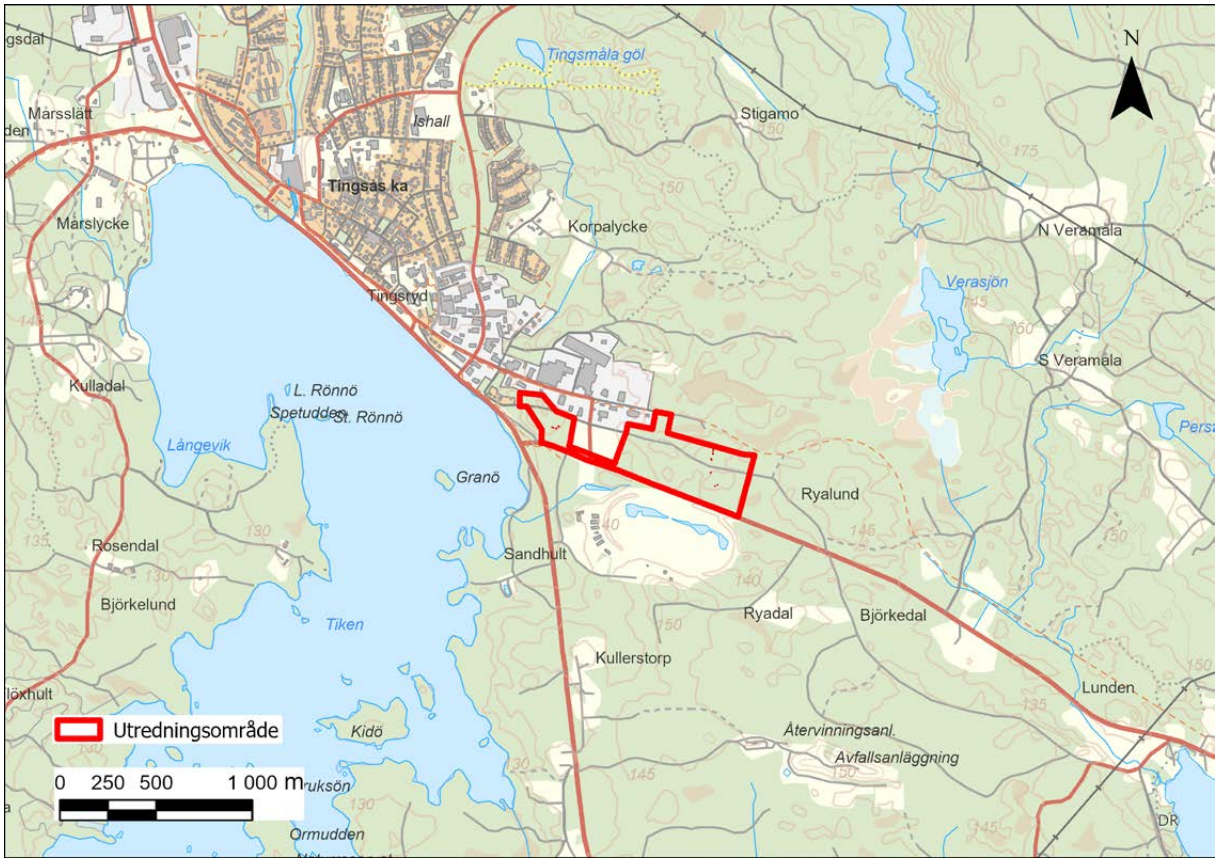
Inga övriga arkeologiska kontexter påträffades vid inventeringen eller inom de totalt 17 rutor som handgrävdes i området.

Museiarkeologi sydosts bedömning är att inga ytterligare arkeologiska insatser är nödvändiga. Beslut i ärendet fattas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Inledning

Inför en planerad exploatering inom fastigheten Tingsryd 4:80, Tingsryds kommun, Kronobergs län, har Museiarkeologi sydost/Kalmar läns museum utfört en arkeologisk utredning steg 1 och 2. Exploatör är Tingsryds kommun.

Utredningen omfattade en kart- och arkivstudie, fältinventering samt en mindre rutgrävning. Fältdelen av uppdraget utfördes den 10–12 mars 2026. Det berörda området var totalt ca 25,5 ha stort och låg i den sydöstra kanten av Tingsryds samhälle (fig. 1).

Figur 1. Översiktskarta med det aktuella utredningsområdet.

Topografi och fornlämningsmiljö

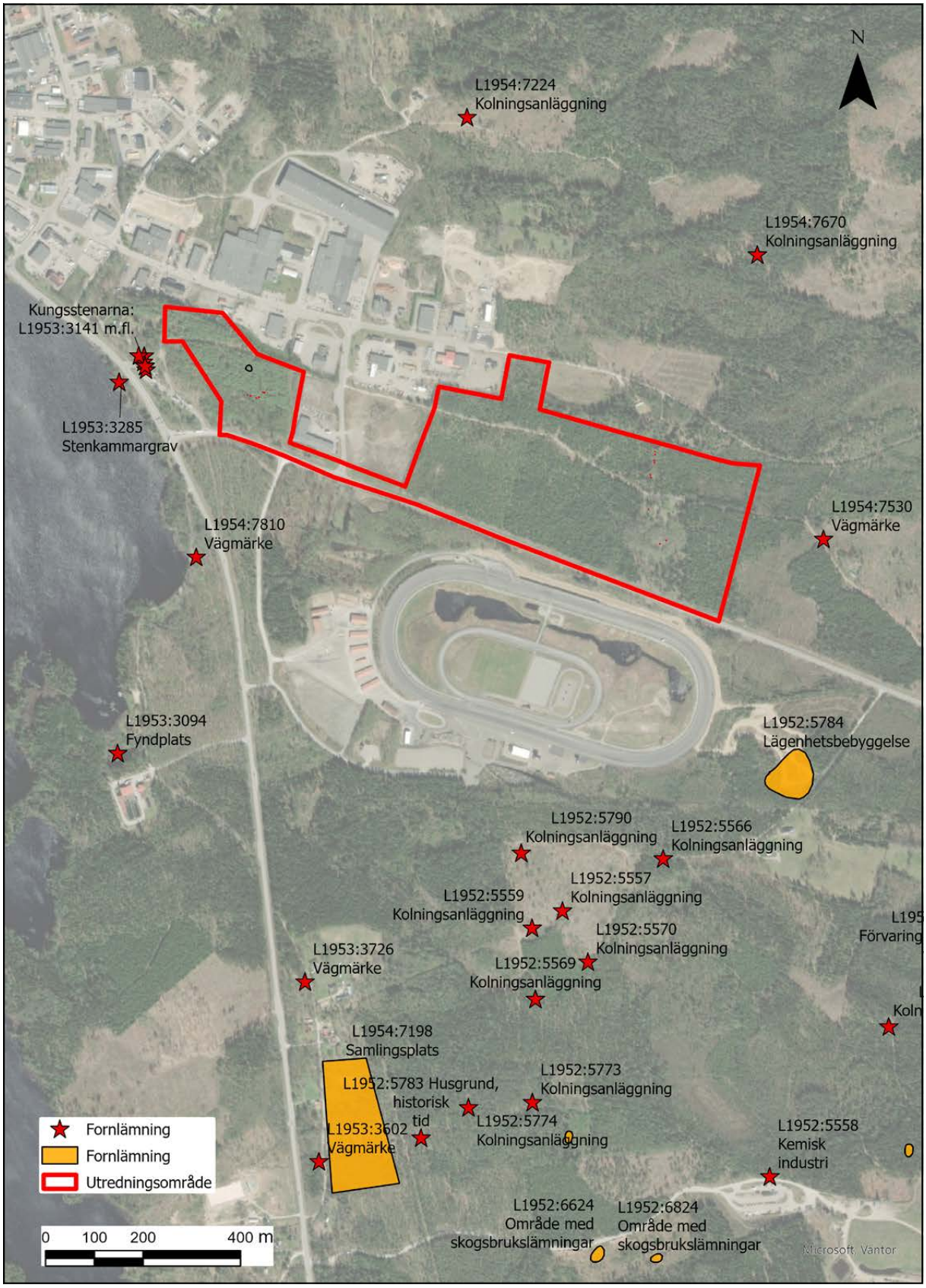
Det aktuella utredningsområdet är beläget vid sjön Tikens nordöstra sida och omfattar ca 25,5 hektar. Området utgörs huvudsakligen av skogsmark med ungskog. Terrängen är kraftigt kuperad och blockrik med ett flertal större flyttblock, medan det i de lägre partierna även förekommer kärrmark. En mindre grusväg/brukningsväg löper i öst-västlig riktning genom området. I den centrala delen, där undersökningsområdet smalnar av, finns i dag exploaterad industrimark utmed väg 120.

Fornlämningsbilden i närområdet visar på mänsklig aktivitet huvudsakligen under historisk tid i form av kolningslämningar, men även fyndplatser som kan kopplas till senmesolitikum och neolitikum (fig. 2). Många av stenåldersfynden i området har gjorts i anslutning till sjön Tiken, samt till åar och åmynningar, vilka har utgjort attraktiva lägen under stora delar av förhistorisk tid. Omkring 150 m väster om undersökningsområdet, direkt intill Tikens kant, finns uppgifter om en numera förstörd stensättning med hällkista (L1953:3285). Området runt sjön Tiken uppvisar vidare ett flertal fyndplatser med slagen flinta och olika typer av flint- och bergartsyxor. I den norra delen av sjön Tiken finns uppgifter om en neolitisk tjocknackig flintyxa (L1953:3728) samt fynd av en tjocknackig grönstensyxa och en trindyxa (L1953:3093). Vid Bräkneåns inlopp i sjön finns uppgifter om att det har tillvaratagits en trindyxa (L1953:3086). I området söder om Bräkneåns inlopp finns fynd av en tjocknackig stenyxa och flintavslag (L1953:3615). Spåren från stenåldern fortsätter in i Tingsryds samhälle vid Bräkneån. Här har det gjorts ett flertal lösfynd (L1953:3085) bestående av en flintdolk, en stenyxa, en trindyxa, två tjocknackiga flintyxor, tre tjocknackiga flintmejslar, en klubba och en skafthålsyxa. Väster om sjön Tiken finns uppgifter om ytterligare en flintdolk (L1954:7756).

Det finns vidare ett stort antal skogsbrukslämningar i närområdet, framför allt i form av kolbottnar (t.ex. L1952:5790 m.fl.). Här finns dock även andra typer av lämningar – såsom vägmärken (L1953:3726), platser med tradition och lägenhetsbebyggelser – inom en radie av cirka 1 km från det aktuella utredningsområdet. Strax intill utredningsområdet, vid en rastplats, finns de så kallade Kungsstenarna (L1953:3141 m.fl.) som omfattar minnesmärken och stenbord från en plats där kung Karl XIV Johan och kronprins Oscar intog en middag 1827.

Det finns få kända lämningar från brons- och järnåldern i området. Från medeltiden syns däremot en stor bebyggelseexpansion, där bebyggelsemönstret består av ensamgårdar och gårdsgrupper (Jönsson m.fl. 1997).

Strax sydöst om utredningsområdet har det tidigare genomförts en arkeologisk utredning där spår efter en äldre vägbank påträffades. Ett kolprov från dess undre del analyserades och daterades till folkvandringstid (Alexandersson 2024a). Vid Mårslycke, cirka 1 km från utredningsområdet, har det också genomförts utredningar. Där påträffades bland annat röjningsrösen, varav några hade en flack profil som tolkades som spår efter en äldre odling (Alexandersson 2024b). Strax nordväst om Tiken vid Mårslätt har det även genomförts en steg 1-utredning, vilken resulterade i att en tidigare oregistrerad fossil åkermark (L2026:1362) påträffades (Emilsson 2026).

Figur 2. Fornlämningsbild i närområdet.

Syfte

Enligt förfrågningsunderlaget var syftet med den arkeologiska utredningen att ta reda på om i dag okända fornlämningar kunde beröras av det planerade arbetsföretaget samt preliminärt avgränsa dessa. Den arkeologiska utredningen syftade också till att identifiera och antikvariskt bedöma både kända och nyupptäckta fornlämningar samt övriga kulturhistoriska lämningar.

Resultaten från utredningen är avsedda att användas vid en fortsatt tillståndsprövning, utgöra underlag inför eventuella kommande arkeologiska åtgärder samt användas i företagarens planering.

Metod och genomförande

Inledningsvis gjordes en genomgång av äldre lantmäterikartor och det arkivmaterial som fanns tillgängligt i Kulturparken Småland / Smålands museums topografiska arkiv samt i digitala söktjänster (SHM, Ortnamnsregistret osv.). Kartstudien syftade till att ge en bakgrundsbild av området under historisk tid. Äldre lantmäterikartor rektifierades och lades in i det fält-GIS som användes under inventeringen.

Därefter genomfördes en inventering av hela området i syfte att klargöra eventuell förekomst av synliga fornlämningar samt identifiera potentiella boplatslägen eller andra ytor där under mark dolda lämningar kunde finnas.

Inom ramen för uppdraget genomfördes vidare en rutgrävning för hand inom ytor där det bedömdes finnas potential för dolda lämningar under mark.

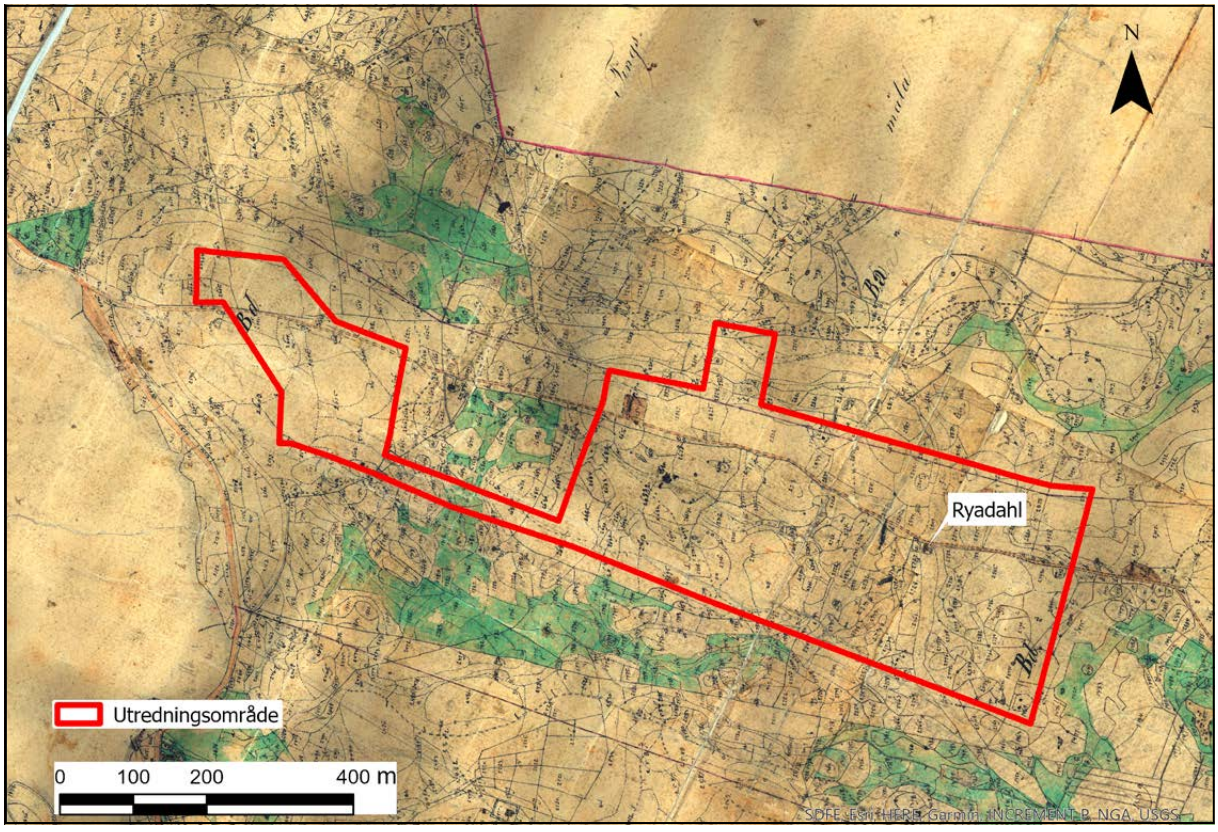
Den kolbotten som bekräftades vid utredningen – vilken redan inför denna hade uppmärksammats av Länsstyrelsen via LiDAR – provtogs för dendrokronologisk analys samt undersöktes med metalldetektor för att försöka hitta daterbara föremål. Den dendrokronologiska analysen genomfördes av Hans Linderson vid Lunds universitet (bilaga 2).

Resultat

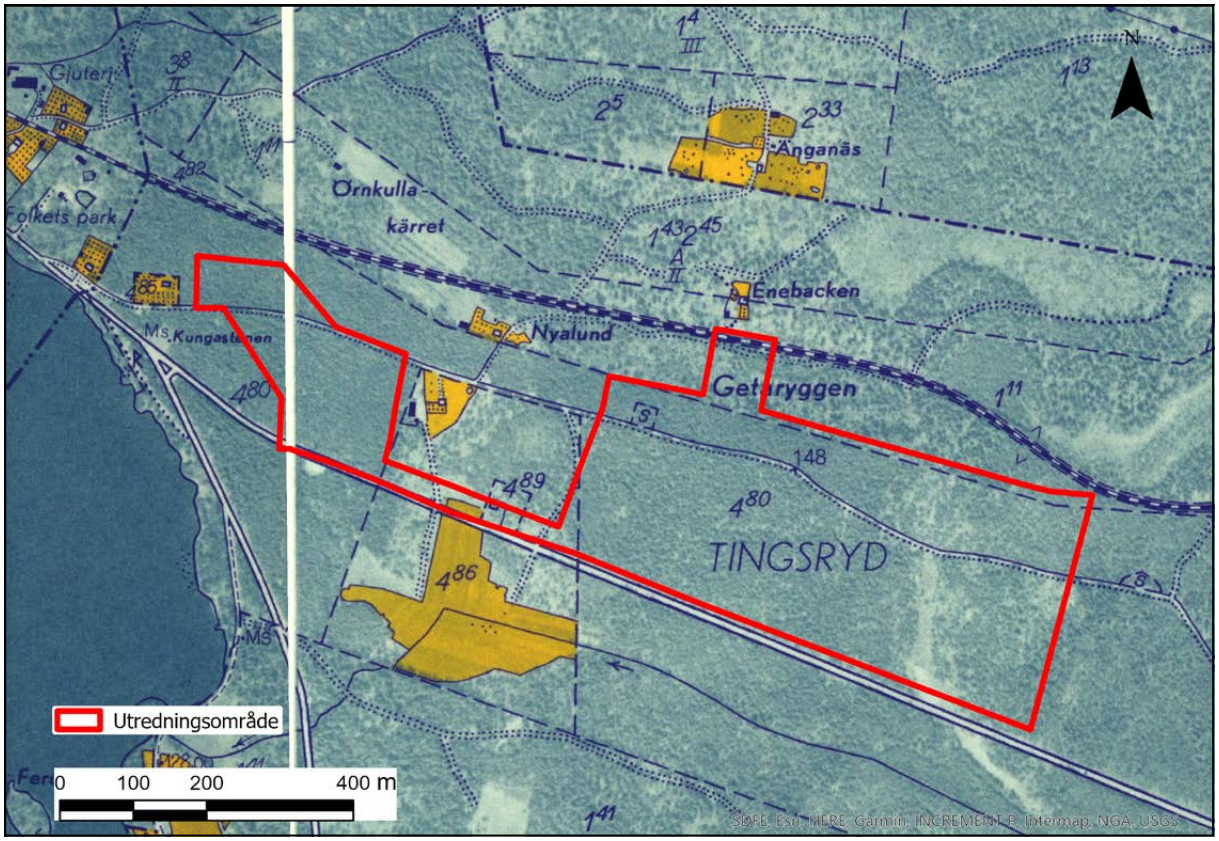
Historiska kartor och källor

På storskifteskartan över utmark/utägor till Tingsmåla och Korpalycke från 1783 ligger utredningsområdet huvudsakligen inom skogsmark som benämns *Timberskog*, mindre delar i väster beskrivs som hagmark (LMS: F71-35:2). Varken bebyggelse eller vägar finns utmarkerade inom utredningsområdet.

Vid tiden för laga skiftet 1863 finns en mindre yta med åkermark utsatt inom den i dag exploaterade, smala delen av utredningsområdet närmast vägen (REG: 07-tin-108) (fig. 3). I övrigt utgörs marken av kärr, hagmark och skog. Den mindre grusväg/brukningsväg som löper genom området i dag finns nu med på kartmaterialet. Marken inom utredningsområdet tillhörde huvudsakligen Tingsryds Nedregård, och i östra delen av det aktuella området fanns ett torp utritad. Torpet på platsen kallades Ryadahl och kan via husförhörslängder följas från år 1790 (Tingsås AI:2, Riksarkivet SE/VALA/00374/A I/2). I husförhörslängden går det att läsa att torpet beboddes av Jon Gummesson och hans

Figur 3. Laga skifteskartan från 1863 samt det aktuella utredningsområdet. På kartan är läget för torpet Ryadahl utmarkerat (Lantmäteriet akt 07-tin-108).

Figur 4. Den ekonomiska kartan från 1951 och det aktuella utredningsområdet (RAK: Veramåla, 4F3a51 & Tingsryd 4E3j5).

hustru Christina med familj, som flyttade in i oktober 1790.

Enligt uppgifter från den lokala hembygdsföreningen revs huset på 1970-talet efter att ha varit obebott under lång tid. De sista boende var torparen Sven August Gustafsson (född 1882) och Alma Carolina Andersdotter (född 1889). Torpet friköptes 1934 från dåvarande ägaren, Tingsryds prästgård. Efter att det rivits kom området att användas som tipp för jord- och stenmassor.

Då den ekonomiska kartan upprättades 1951 var området bevuxet med skogsmark, med undantag för en mindre del av den åker som tangerar den centrala delen av utredningsområdet och som också var med på laga skifteskartan – en yta som i dag utgörs av industrimark. Torpet Ryadahl är vidare inte utmarkerat på kartan, vilket tyder på att det var övergivet redan då (fig. 4) (RAK: Veramåla 4F3a51).

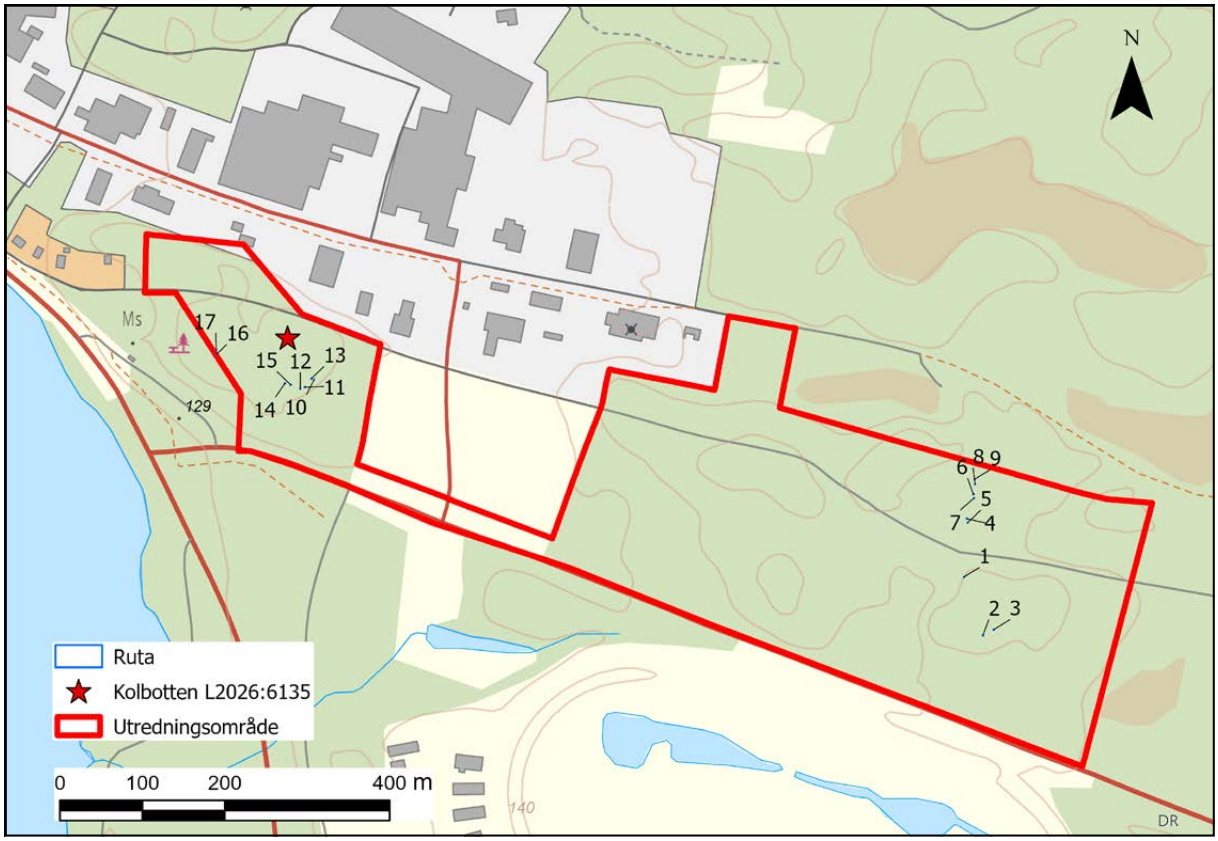
Fältinventering och rutgrävning

Inventeringen i fält omfattade hela området i syfte att söka efter synliga lämningar, avgränsa dessa samt identifiera ytor där det bedömdes finnas potential för under mark dolda lämningar. Inom ramen för utredningen genomfördes därefter en rutgrävning inom dessa ytor.

Inventering och kolbotten L2026:6135

Topografin inom området var kuperad och generellt svår med stenig och blockrik mark, bitvis fanns även lågliggande kärrmark. Detta gjorde att det fanns relativt få topografiskt gynnsamma lägen för till exempel större boplatssammanhang.

Vid inventeringen påträffades kolbottnen L2026:6135 (fig. 5). Denna var misstänkt redan inför utredningen utifrån LiDAR-bilder. Kolbottnen, som varit en resmila, kunde således bekräftas i fält och var ca 13 m i diameter och 0,4 m hög. Den var omgiven av upp till ca 1 m stora

Figur 5. Plan med kolbottnen L2026:6135 samt upptagna rutor/provgropar med utsatta nummer.

gropar som till stor del bildade en ränna runt om. Den östra delen var lätt skadad, sannolikt i samband med skogsbruk. Mitt i kolbottnen grävdes två mindre provgropar för att samla in träkol för dendrokronologisk datering (fig. 6). Träkolet som påträffades var dock relativt sparsamt. En metalldetektering genomfördes också av kolbottnen och ytan närmast den, men inga fynd påträffades.

Den dendrokronologiska dateringen visade att alla undersökta kolbitar var av gran, men att materialet saknade förutsättningar för datering då antalet årsringar inte översteg 15 år (bilaga 2). En metalldetektering genomfördes på kolbottnen och i dess närområde, men inga föremål påträffades som kunde bidra till dess datering.

Det finns flera närbelägna, träkolskrävande järnbruksverksamheter som den aktuella kolbottnen möjligen kan relateras till och som var i bruk från slutet av 1600-talet till slutet av 1800-talet (Arpi 1951). Ekefors järnbruk grundades 1680 och hade masugn och hammare inne i dagens Tingsryd (Lissing 2015:62f). År 1688 flyttade verksamheten ca 4,5 km söder om utredningsområdet till Stenforsen vid Bräkneån och bytte i början av 1700-talet namn till Stenfors bruk.

Omkring 6 km sydöst om utredningsområdet låg Örmo bruk (anlagt 1742), där järnbruksverksamheten bedrevs fram till 1888 då anläggningen övergick till att bli ett pappersbruk.

Rutgrävning

Rutgrävningen som genomfördes omfattade totalt 17 rutor (fig. 5) (bilaga 1). Dessa var huvudsakligen 0,5 × 0,5 m stora och handgrävdes helt med skärslev. Inga arkeologiska kontexter eller fynd framkom i någon av rutorna.

Rutorna 1–3 placerades uppe på ett större, flackt höjdläge där det tidigare torpet Ryadahl legat och

Figur 6. Tove Wahlberg Traneskog utför detektering i en provgrop i kolbottnen L2026:6135.

som därefter använts som en tipp för fyllnadsmassor. Dessa rutor visade att hela det aktuella området var uppfyllt och att inga ursprungliga marknivåer fanns ned till ett djup av 0,5 m.

Rutorna 4–9 placerades på krönet av en smal åsrygg som omgavs av lägre liggande kärrmark. Rutorna visade att stratigrafin där utgjordes av en 0,1 m tjock förna som övergick i gråbrun sandig silt och i botten en rostfärgad sandig silt, med inslag av spridd sten.

Rutorna 10–17 grävdes uppe på ett större, relativt flackt höjdläge i den västra delen av utredningsområdet, vilket i öster sluttade ned mot lägre liggande, fuktig mark. Dessa visade att marken generellt utgjordes av en ca 0,1 m tjock förna och humös sandig silt som därefter övergick i rostbrun sandig silt med varierande steninslag.

Tolkning och åtgärdsförslag

Läget för undersökningsområdet strax intill sjön Tiken, tillsammans med den omkringliggande fornlämningsmiljön, indikerade inför utredningen att det kunde finnas förutsättningar för lämningar från främst stenåldern samt skogsbrukslämningar. Arkivstudien visade vidare att torpet Ryadahl funnits inom utredningsområdet sedan åtminstone 1790-talet. Huset revs på 1970-talet, och området kring torpet har därefter använts som deponi vilket gjort att inga synliga spår av det finns kvar.

Inventeringen i området visade att terrängen var kuperad och att det fanns relativt få topografiskt gynnsamma lägen. De 17 rutor som grävdes resulterade inte i några arkeologiska fynd. Detta, i kombination med den kuperade och steniga terrängen, gör att förutsättningarna för boplatssammanhang bedöms som små. När det gäller de tidigare kända stenålderssammanhangen i närområdet ligger dessa också i mer vattennära lägen än det högt belägna utredningsområdet.

Kolbottnen L2026:6135 gick inte att datera dendrokronologiskt då träkolsmaterialet var för begränsat. Ytterligare insatser, såsom en ^{14}C-datering, kan sannolikt inte med säkerhet klargöra dess ålder, eftersom lämningen troligen härrör från den senare delen av historisk tid. Möjligen kan den relateras till något av de närliggande järnbruken som var i drift från slutet av 1600-talet fram till slutet av 1800-talet. Utifrån detta är bedömningen att ytterligare arkeologiska insatser inte är nödvändiga.

Beslut i ärendet fattas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Referenser

Alexandersson, K. 2024a. Spår efter en äldre vägbank Arkeologisk utredning 2024 L2024:367, Tingsryd 4:95, Tingsås socken, Tingsryd kommun, Kronobergs län, Småland. Kalmar läns museum. Arkeologisk rapport 2024:35.

Alexandersson, K. 2024b. Arkeologisk utredning inför utökning av campingplats, Arkeologisk utredning 2023/2024, Mårslycke 1:29, Tingsås socken, Tingsryd kommun, Kronobergs län. Småland. Kalmar läns museum. Arkeologisk rapport 2024:34.

Arpi, G. 1951. Den svenska järnhanteringens träkolförsörjning 1830–1950. Stockholm.
Larsson, L-O. & Rubensson, L. 2000. Från blästbruk till bruksdöd. Småländsk järnhantering under 1000 år, II. Stockholm.

Emilsson, A. 2026. Mårsslätt 1:2. Arkeologisk steg 1-utredning 2025. L1953:2937, L1953:3472 & L2026:1362, Mårsslätt 1:2, Tingsryds kommun, Tingsås socken, Kronobergs län, Småland. Kalmar läns museum. Arkeologisk rapport 2026:19.

Jönsson, S., Persson, E., Roos, G. & Jensen, R. 1997. 1996 års fornminnesinventering i Kronobergs län: Tingsryds och Växjö kommuner. Riksantikvarieämbetet. Stockholm

Lissing, T. 2015. Sevärda ruiner i Kronobergs län. Fornlämningar i Kronobergs län. Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Kartor och arkivmaterial

Lantmäteristyrelsens arkiv (LMS):

Storskifte på utmark/utägor, 1783, Tingsryd 1-3, akt: F71-35:2

Lantmäterimyndigheternas arkiv (REG)

Laga skifte 1863, 07-tin-108.

Rikets allmänna kartverk (RAK)

Ekonomisk karta 1951, Tingsryd 4E3j51

Riksarkivet

Tingsås kyrkoarkiv, husförhörslängder. 1785–1800, SE/VALA/00374/A I/2

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	1128-2025
Kalmar läns museums dnr:	25/0361
Projektnummer KLM:	A2556
KMR uppdragsnr:	202601194
Uppdragsgivare:	Tingsryds kommun
Landskap:	Småland
Kommun:	Tingsryd
Socken:	Tingsås
Fastighet:	Tingsryd 4:80
X koordinat:	6263501 (N)
Y koordinat:	499634 (E)
Latitud:	56.515906
Longitud:	14.994052
M ö h:	140-160 möh
Fältarbetstid:	Mars 2026
Antal arbetsdagar:	3
Personal:	Andreas Emilsson & Tove Wahlberg Traneskog
Foto, Du-nummer:	Du554
Analyser:	Lunds universitet
Tidsålder:	Historisk tid
Dokumentation:	All dokumentation förvaras på KLM.
Inmätning:	Koordinater och höjdangivelser i rikets koordinatsystem SWEREF 99 TM och RH2000.

Bilagor

Bilaga 1. Plan med upptagna rutor 21
Bilaga 2. Dendrokronolgisk analys – Hans Lindersson, Lunds universitet 22

Bilaga 1. Plan med upptagna rutor

ID	Längd (m)	Bredd (m)	Djup (m)	Beskrivning
1	0,5	0,5	0,4	Överst ett par centimeter tjäle. Ca 0,1 m matjord därefter smågrusig sand.
2	0,5	0,5	0,4	Blandade massor i hela rutan. En naturlig nivå saknades och det besod av dumpade jordmassor. Hela den plana höjdläget har använts som tipp för massor.
3	0,5	0,5	0,5	Dumpade massor
4	0,7	0,6	0,25	0,1 m tjock förna som övergick i 0,08 m tjock gråbrun sandig silt. I botten rostfärgade sandig silt. Ett par stenar mellan 0,1-0,15 m fanns också.
5	0,5	0,6	0,2	Förna drygt 0,1 m följdes av grå smågrusig sand. Därunder en orangegrå sandig morän. Ett fåtal stenar i storlek 0,1 m
6	0,5	0,5	0,25	0,1 m tjock förna, därunder gråbrun sandig silt som sedan övergick rostfärgade sandig silt. Mycket sten i hela rutan.
7	0,5	0,5	0,15	Förna knappt 0,1 m följdes av tunt lager gråsvart sand. Därefter sandig morän. Flera stenar omkrig 0,05-0,15 m i storlek.
8	0,5	0,5	0,2	0,1 m tjock förna som övergick i gråbrun sandig silt, i botten rostfärgade sandig silt. Spritt med sten.
9	0,5	0,5	0,2	Tjäle ett par centimeter. Mossa följdes av grå silt, därefter grusig morän i orangebrun.
10	0,6	0,6	0,15	Drygt 0,1 m förna följdes av tunt lager humös jord. Därefter en ljusbru silt. Blockigt runt om
11	0,5	0,5	0,15	Ruta på kanten mot slänt. 0,1 m tjock förna och humös sandig silt som sedan övergick i rostbrun sandig silt.
12	0,5	0,5	0,15	0,1 m tjock förna och humös sandig silt. Detta övergick i rostbrun sandig silt.
13	0,5	0,5	0,2	0,1 m förna följdes av tunn humös jord. Därunder ljusbrun silt.
14	0,5	0,5	0,2	0,1 m förna följdes av tunn humös jord. Därunder ljusbrun silt.
15	0,5	0,5	0,2	0,1 m förna följdes av tunn humös jord. Därunder ljusbrun silt.
16	0,5	0,5	0,15	Ca 0,1 m förna och humös jord. Därunder en brun silt
17	0,5	0,5	0,15	0,1 m förna och humös sandig silt som sedan övergick i rostbrun sandig silt.

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF EARTH AND ENVIRONMENTAL SCIENCES
MILJÖ- OCH GEOVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN
HANS LINDERSON

20 Augusti 2026

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2026:50
Anton Hansson & Hans Linderson

VEDANATOMISK ANALYS AV KOLBOTTEN VID FASTIGHETEN TINGSRYD 4:80, TINGSRYDS KOMMUN

Uppdragsgivare: Kalmar läns museum, Box 104, 391 21 Kalmar. Org nr: 832400-4087
E-faktura till: faktura@kalmarlansmuseum.se. Märk fakturan A2556.
Kontaktperson: Andreas Emilsson, andreas.emilsson@kalmarlansmuseum.se
Område: Småland **Dendrokronologiskt objekt:** kolbotten

Material**:** kol
Analys**:** vedartsbestämning Antal prover**:** 8 utvalda kolbitar i en provpåse

Resultat:

Prov	LATIN NAMN	Svenskt namn	Antal årsringar, se övriga kommentarer nedan	Egen - ålder	Frekvenser Antal ……..	Procent av analyserat material
	Picea	**Gran**			**8**	**100**

Resultatet visar att alla undersökta kolbitar är av gran. Samtliga kolbitar i provpåsen har i ett inledande skede granskats och vår bedömning är att materialet är homogent med avseende på vedart.

Ingen av kolbitarna lämpade sig för dendrokronologisk analys då antalet årsringar är lågt (5-15 ringar generellt). Materialet består både av mindre kvistar med vankant bevarad samt bitar av stammen med en bedömd egenålder på mindre än 50 år.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@mgeo.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan
”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.
”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.
I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.
”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17±7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.
”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.
”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Analyskostnad:

Belopp att betala enligt överenskommelse(exklusive moms): 2100:-

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet
Vid extern kommunikation av resultaten i den här rapporten önskas omnämnande av laboratoriet.

Hans Linderson, Laborationsföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@mgeo.lu.se Tel: 046-2227891 072-2256277

Adress Box 104,
S-392 21 Kalmar

Telefon 0480-45 13 00

E-post info@kalmarlansmuseum.se
Webb kalmarlansmuseum.se